

הפקולטה ללימודים מתקדמים
תוכניות התואר השני (M.Ed)

תקנון עבודת גמר רגילה ומורחבת

אוקטובר, 2019

מבוא

עבודת הגמר היא חיבור מקיף הנכתב כחלק מחובות ההתמחות של הסטודנט* לתואר השני - M.Ed. והמתאר תהליך לימוד, חקר ו/או פיתוח, בשדה החינוך. מטרת עבודת הגמר היא להעשיר ולקדם את הלומד מבחינה מקצועית ובה בעת להעשיר ולקדם את הנעשה בתחום בבתי הספר. תקנון זה מתייחס לשני סוגים של עבודות: עבודת גמר רגילה ועבודת גמר מורחבת.

* הערה: התכנים המובאים בתקנון מכוונים לשני המינים

עבודת גמר

- א. הגדרה
- ב. מבנה הצעה לעבודת גמר
- ג. מבנה עבודת גמר
- ד. היקף עבודת גמר
- ה. שלבי ההכנה של העבודה ולוח הזמנים לאישורה
- ו. צורת ההגשה של העבודה
- ז. הגשת העבודה
- ח. הליך ערעור על הציון הסופי
- ט. שמירה על כללי האתיקה
- י. סיוע בבניית כלי מחקר ו/או עיבוד הנתונים
- יא. נספחים

נספח 1 : מבנה הצעה לעבודת גמר שעניינה פיתוח יחידת לימוד
נספח 2 : מבנה הצעה לעבודת גמר שעיקרה פיתוח תכנית התערבות
נספח 3 : הגדרת עבודת גמר מבוססת יצירה
נספח 4 : מבנה הצעה לעבודת גמר מבוססת יצירה
נספח 5 : מבנה עבודת גמר שעניינה פיתוח יחידת לימוד
נספח 6 : מבנה עבודת גמר שעיקרה פיתוח תכנית התערבות
נספח 7 : מבנה עבודת גמר מבוססת יצירה

עבודת גמר מורחבת

- א. הגדרה
- ב. דרישות קדם לעבודת גמר מורחבת
- ג. מבנה הצעה לעבודת גמר מורחבת
- ד. מבנה עבודת גמר מורחבת
- ה. היקף עבודת גמר מורחבת
- ו. מנחה של עבודת הגמר המורחבת
- ז. שלבי הקבלה למסלול עבודת הגמר המורחבת, הכנת העבודה ולוח הזמנים לאישורה
- ח. צורת ההגשה של העבודה
- ט. הגשת העבודה
- י. הליך ערעור על הציון הסופי
- יא. עבודת המנחה והסטודנט – זכויות וחובות
- יב. שמירה על כללי האתיקה
- יג. סיוע בבניית כלי מחקר ו/או עיבוד הנתונים
- יד. מעבר מעבודת גמר מורחבת לעבודת גמר רגילה
- טו. נספחים

נספח 1 : מבנה הצעה לעבודת גמר מורחבת שעניינה פיתוח יחידת לימוד
נספח 2 : מבנה הצעה לעבודת גמר מורחבת שעיקרה פיתוח תכנית התערבות
נספח 3 : מבנה עבודת גמר מורחבת שעניינה פיתוח יחידת לימוד
נספח 4 : מבנה עבודת גמר מורחבת שעיקרה פיתוח תכנית התערבות

עבודת גמר

א. הגדרה

עבודת גמר היא חיבור אקדמי, בהיקף הדומה לעבודה סמינריונית, הכולל התייחסות יישומית לסוגיה נדונה. החיבור מהווה את חובת הסיום של לימודי הסטודנט לתואר שני. מטרתה של עבודת הגמר היא לנתח, לחקור ולפתח ידע בזיקה לסוגיות הקשורות לתכנית התואר השני שבה לומד הסטודנט. העבודה תכלול ניתוח ודיון בסוגיה הנבחרת בהתבסס על ספרות מקצועית ומחקרית הקיימת בתחום. הסטודנט יידרש לנסח שאלת מחקר או בעיה (על פי אחת מהגישות המחקריות שלמד בתכנית) שתשמש תשתית לדרך החקירה או הבדיקה שתבוצע בעבודה. לחילופין תהווה הבעיה שהוגדרה תשתית להצעת יחידת לימוד או תכנית התערבות שמטרתן טיפול בבעיה. העבודה תכלול כסיכום מספר מסקנות והמלצות לעמיתים בתחום.

עבודת גמר נבדלת מעבודת גמר מורחבת או תזה מחקרית בכך שנושאה מצומצם ותחום יותר ומתוך כך היא מזמינה התנסות מחקרית בדומה להיקפי מחקר בעבודה סמינריונית. לחילופין היא מזמינה פיתוח יחידת לימוד או הצעה להתערבות תוך התייחסות לתוצרים מצופים (על סמך הספרות המקצועית ובדיקת ההקשרים החינוכיים-תרבותיים-פסיכולוגיים) אך ללא דרישה להפעלה והערכה של הישגיהן.

עבודת הגמר תיכתב במסגרת קורס שנתי במהלך השנה השנייה ללימודים.

הערה: סטודנטים רשאים לפתח עבודה סמינריונית לכדי עבודת גמר. משמעות הדבר היא שניתן לחקור אותו נושא תוך בחינה של שאלות מחקר **אחרות**. בחינה זו תחייב איסוף מחודש של נתונים, שינוי והרחבה של פרקי העבודה. ניתן לעשות זאת בתנאים הבאים:

א. לאחר שהעבודה הסמינריונית נבדקה וקיבלה ציון.

ב. לאחר שהעבודה הסמינריונית הוצגה למנחה/ת עבודת הגמר, והוא/היא הגיעו לסיכום לגבי כיווני המחקר לפיתוח העבודה. הסיכום יועלה בכתב על ידי הסטודנט ויאושר על ידי המנחה.

סטודנט יורשה להגיש הצעה לעבודת גמר לאחר שקיבל הערכה וציון על לפחות עבודה סמינריונית אחת והשלים בהצלחה את חובת האנגלית ואת הקורסים המתודולוגיים. משקלה של עבודת גמר בשקלול ציון הגמר לתואר השני הוא 25%.

ב. מבנה ההצעה לעבודת גמר

ההצעה תכלול:

1. שער (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – הצעה לעבודת גמר, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
2. תוכן עניינים
3. מבוא הכולל את הגדרת הנושא, מטרת המחקר ו/או שאלת המחקר הרחבה, חשיבות הנושא והרלוונטיות שלו לתכנית ולשדה החינוכי.
4. סקירת ספרות קצרה
5. שאלות המחקר

6. שיטת המחקר: משתתפי המחקר או נבדקים, כלים, מהלך המחקר הצפוי. בעבודות שאינן אמפיריות השיטה תתבסס על הסוגה שעליה נשענת העבודה.
7. רשימה ביבליוגרפית עדכנית המבוססת על מקורות אקדמיים שפיטים (לפחות 10 פריטים, מהם לפחות שניים באנגלית לפחות 5 פריטים מעשר השנים האחרונות). הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה APA. בעבודות בתכנית להוראה רב תחומית יתאפשר ליישם כללים אחרים.
8. תקציר בעברית להצעת עבודה כתובה בשפה הערבית (במסגרת התוכנית להוראת שפות): התקציר יהיה בהיקף של 500 מילים ויכלול את עיקרי ההצעה המוגשת.

הערה: יש לוודא כי ההצעה כתובה בשפה תקינה ומוגשת בצורה מסודרת על פי ההנחיות לצורת ההגשה המפורטות בסעיף ו.

** למבנה הצעות העוסקות בפיתוח יחידת לימוד, פיתוח תכנית התערבות ועבודות מבוססות יצירה --לחץ על הקישור הרלוונטי.

ג. מבנה עבודת גמר

1. שער חיצוני ושער פנימי (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – עבודת גמר, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
2. תודות (רשות, ורק בעותק אחד מבין שני העותקים שיש להגיש)
3. תקציר בשפה בה מוגשת העבודה (כ-300 מילים בעברית/ערבית, כ-500 מילים באנגלית). לעבודות המוגשות בערבית ובאנגלית יתווסף תקציר בעברית (כ-300 מילים). בתוכנית להוראת שפות בעבודות המוגשות בערבית ובאנגלית, ימוקם התקציר בשפה בה נכתבה העבודה לפני התקציר בעברית. בסוף התקציר יופיעו 3-5 מילות מפתח.
4. תוכן עניינים
5. מבוא הכולל את הגדרת הנושא ומושגים עיקריים, מטרת המחקר ו/או שאלת המחקר הרחבה, תרומת הנושא לגוף הידע והרלוונטיות שלו לתכנית ולשדה החינוכי. במידת הצורך יש להציג את הקשר המחקר.
6. סקירת ספרות המאירה את נושא המחקר על כל היבטיו הרלוונטיים
7. שאלות המחקר והשערותיו (במחקר כמותי). את ההשערות יש לעגן בקצרה בספרות הרלוונטית.
8. שיטת המחקר: סוג המחקר (כמותי, איכותני, משולב, נרטיבי, ביקורתי, פנומנולוגי, עיוני פרשני וכיוצא בזה), משתתפים/נבדקים, כלים, מהלך המחקר, עיבוד הנתונים, אתיקה. בעבודות פרשניות שאינן אמפיריות השיטה תיכתב בהתאם למקובל בסוגה שנבחרה.
9. הצגת הממצאים: תיאור הממצאים לאור שאלות המחקר ו/או השערותיו
10. דיון ומסקנות: סינתזה של ממצאי המחקר וקישורם לספרות תוך התייחסות למגבלות המחקר.
11. המלצות לשדה החינוך ולמחקר עתידי. ההמלצות יגזרו מממצאי המחקר, משאלות העולות בעקבותיו ומגבלותיו.
12. רשימה ביבליוגרפית המבוססת על מקורות אקדמיים שפיטים ועדכניים (לפחות 15 פריטים, מהם לפחות חמישה באנגלית ולפחות 7 פריטים מהעשר שנים האחרונות). הרישום

הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה APA. בעבודות בתכנית להוראה רב תחומית יתאפשר ליישם כללים אחרים.

13. נספחים: כלי המחקר (שאלונים, דפי תצפית, מדריך ראיון), תמלילי הראיונות (שני ראיונות מלאים או עמוד אחד מכל ראיון), טופס הסכמה ריק להשתתפות במחקר

הערות

*יש לוודא כי ההצעה כתובה בשפה תקינה ומוגשת בצורה מסודרת על פי ההנחיות לצורת ההגשה המפורטות בסעיף ו.

** למבנה עבודות העוסקות בפיתוח יחידת לימוד, פיתוח תכנית התערבות ועבודות מבוססות יצירה לחץ על הקישור הרלוונטי.

ד. היקף עבודת גמר

כ-30 עמודים כולל ביבליוגרפיה, לא כולל שער ונספחים.

ה. שלבי ההכנה של העבודה ולוח הזמנים לאישורה*

1. לוח הזמנים להגשת נושא, שאלת מחקר והצעת מחקר יוגדרו על ידי מנחה הקורס בסילבוס בתחילת השנה. סילבוס הקורס יובא לידיעתו ולאישורו של ראש התכנית.
2. הגשת העבודה הסופית: הסטודנט יגיש את העבודה הסופית בשני עותקים בליווי טופס חתום על ידי המנחה. מועד הגשת העבודה יקבע על ידי מנחה/מנחת הקורס לכתיבת עבודות גמר. הגשת העבודה הסופית ליחידה מעבר לתחילת שנת הלימודים העוקבת את שנת לימודיו השנייה (כלומר, בתום חופשת הקיץ לאחר שסיים את שנת הלימודים השנייה) תהיה כרוכה בתשלום שכר לימוד וברישום מחודש לקורס כתיבת עבודת גמר.
3. בהתאם לתקנון התואר השני, המעבר משנה שנייה לשלישית מחייב עדכון של ראש תכנית. המעבר משנה שלישית לשנה רביעית אינו אוטומטי ודורש אישור ראש תכנית. המעבר משנה רביעית לשנה חמישית מחייב את אישורו של דיקן הפקולטה ללימודים מתקדמים.
4. העבודה תוגש לעיונו והערכתו של קורא שני עפ"י החלטת ראש היחידה לעבודות גמר ותזה. על הקורא להעריך את העבודה ולתת לה ציון והערכה מילולית. ציון נמוך מ-70 משמעו שהעבודה נכשלה.
5. הן הסטודנט והן מנחה העבודה רשאים להציע שלושה שמות בודקים אפשריים ו/או לציין מי רצוי שלא ישמש כקורא נוסף. ההחלטה הסופית לגבי הקורא הנוסף תתקבל על-ידי ראש היחידה לעבודות גמר.
6. ההערכה של הקורא השני של עבודת הגמר היא חשאית. הסטודנט והמנחה לא יודעים את זהות הקורא.
7. במקרה של פער של למעלה מ-20 נקודות בין ציון המנחה לבין ציון הקורא השני, תימסר העבודה להערכתו של קורא שלישי. במקרה זה הערכתו של הקורא השלישי תבוא במקום הערכתו של הקורא השני.
8. במקרה של מתן ציון נמוך מ-70 על ידי הקורא השני, יועבר הנושא לטיפול של הוועדה לענייני עבודות הגמר.

9. אם הקורא השני העריך את העבודה בציון הנמוך מ-70 העבודה תועבר להערכה של קורא שלישי. אם גם הקורא השלישי העריך את העבודה בציון הנמוך מ-70, הסטודנט ירשם לשנת לימודים נוספת לצורך שיפור עבודתו.
10. הערכת עבודות הגמר תתבצע לפי מחוון. המחווים נמצאים באתר היחידה לעבודות גמר. בקישור <http://www.ornim.ac.il/sites/heb/academic-units/advanced-studies-faculty/med/avodat-gmar/machvan/pages/default.aspx>
11. הציון הסופי של עבודת הגמר ייקבע כממוצע בין ציון המנחה לציון הקורא הנוסף (השני או השלישי).
12. הערכות הקורא השני או השלישי יינתנו במהלך שלושה חודשים מיום הגשת העבודה.
13. הערכתה של עבודת גמר רב-תחומית **מבוססת יצירה** משלבת צפייה בתצוגת גוף היצירה והערכתה עם קריאה של המסמך המילולי והערכתו. הערכת הקורא הנוסף: 65% גוף היצירה (כולל אופן הצגתו) ו-35% המסמך המילולי. הציון הפנימי: הערכת המסמך המילולי על-ידי המנחה 40%; הערכת האמן/חוקר מלווה את גוף היצירה 40%; הערכת התערוכה באירוע הערכה על-ידי אוצר התערוכה (מנחה קורס "תצוגה ודיון") 20%. מרכיבי ציון זה ירוכזו על-ידי המנחה וימסרו ליחידה לעבודות גמר כציון אחד.
14. במקרים מסוימים, שומרת לעצמה הוועדה לעבודות גמר את הזכות לדרוש מהסטודנט הגנה על החיבור בעל פה. במקרים אלו הציון יקבע במשותף בין המנחה לבין הגוף ששמע את ההגנה.
15. אישור גמר תהליכי כתיבתה והערכתה של העבודה יעשה ע"י דיקן הפקולטה ללימודים מתקדמים וראש היחידה לעבודות גמר ותזה.
16. גמר תהליכי הכנת עבודה לצורך חישובי שכר לימוד: מועד הגשת העבודה להערכה בחתימת מנחה העבודה הוא המועד הקובע לצורך חישוב חובת שכר לימוד (אם גולשים לימודי הסטודנט לשנת לימודים נוספת - ראה בעניין זה תקנון שכר לימוד בידיעון התואר השני). במקרים נדירים בהם נדרשת הסטודנט/ית מסיבות שונות להגשה חוזרת של עבודת גמר, אשר תוגש בשנה"ל העוקבת, הדבר יגורר תשלום שכר לימוד בהתאם לתקנון שכר הלימוד ורישום מחדש לסדנה לכתיבת עבודות גמר.

1. צורת ההגשה של העבודה

1. הדפסה: צבע שחור על דפים לבנים בגודל A 4.
  2. שוליים: רגיל (פריסת עמוד – שוליים – רגיל).
  3. גופן: בעברית - דויד גודל 12, באנגלית – Times New Roman גודל 12, בערבית – Traditional Arabic גודל 12.
  4. רווחים בין השורות: 1.5.
  5. פסקאות: פסקה חדשה תתחיל בזיח של 1.2 ס"מ (פסקה – כניסות ומרווחים – שורה ראשונה 1.2). אין לשלב רווח בין הפסקאות.
  6. כותרות:
- רמה 1 - גודל 14, במודגש (bold).
- רמה 2 - גודל 12, במודגש (bold).

רמה 3 – גודל 12.

7. יש להימנע משימוש בצבע ובעיצוב של WordArt.
8. הטקסט יהיה מיושר לימין בלבד (בעברית ובערבית) ולשמאל בלבד (באנגלית).
9. כל פרק יתחיל בעמוד חדש. יש למספר את הפרקים ותת-הפרקים בתוכן העניינים ובגוף הטקסט.
10. המספור ימוקם בתחתית העמוד במרכז.
11. אין לתת מספרי עמודים בשער, בתודות ובתוכן העניינים. התקציר ימוספר בספרות רומיות.
12. עמודי הביבליוגרפיה והנספחים ימוספרו בצורה רציפה כחלק מהעבודה.
13. צורת רישום הביבליוגרפיה תהיה בהתאם לכללים הנהוגים בכל תכנית:
  - בכל התוכניות (למעט התכנית להוראה רב-תחומית) עפ"י כללי ה-APA.
  - בתוכנית להוראה רב-תחומית: בסיכום עם המנחה ולפי כללי כתיבה אקדמיים המקובלים בכתב עת מדעי כלשהו. יש לציין במבוא לעבודה מהם הכללים שנבחרו.
14. יש להקפיד במיוחד על התאמה מלאה דו-כיוונית בין רשימת המקורות לאזכורים בגוף הטקסט.
15. ברשימת המקורות יש לעשות שימוש ברווח בודד בתוך הפריט וברוח של 1.5 בין הפריטים. המקור יהיה רשום בפסקה תלויה (שמות החוקרים כלפי חוץ).
16. שער העבודה כולל את שם המכללה והפקולטה, נושא העבודה, שם הסטודנט/ית ומספר תעודת הזהות שלו/ה, שם המנחה ותאריך.
17. יש להימנע מאיורים שאינם חיוניים לתוכן העבודה.
18. בעבודת גמר מורחבת הנכתבת בעברית או בערבית יש צורך בשער אחורי באנגלית (חיצוני ופנימי) ותקציר באנגלית הזזה לתקציר בעברית או בערבית. התקציר באנגלית איננו ממוספר.
19. בעבודה (הן בעבודת גמר והן בעבודת גמר מורחבת) הנכתבת בערבית על השער להיות כתוב בערבית ובעברית יחדיו. על עבודה זו לכלול תקציר בעברית הזזה לתקציר בערבית ומופיע מיד לאחריו.

עבודה שלא תעמוד בכללים אלו לא תשלח לבדיקה אלא תוחזר לכותבה.

ז. הגשת העבודה

1. העבודה תוגש בשני עותקים מלווים בטופס ההגשה ועותק אלקטרוני בקובץ Word לצורך קריאת העבודה והערכתה.
2. סטודנט שציון עבודתו הוא 95 ומעלה, ועבודתו עומדת בכללי האתיקה ובהנחיות חוזר המדען הראשי, יתבקש להגיש לספרייה עותק נוסף מודפס. סטודנטים מהתכנית הרב תחומית במסלול מחקר מבוסס יצירה יפקידו את עבודתם בספרייה מציון 90 ומעלה.

ח. הליך ערעור על הציון הסופי

3. סטודנט המערער על הציון הסופי של עבודת הגמר יגיש את הערעור המנומק בכתב למזכירות היחידה לעבודות גמר לא יאוחר מ-14 יום לאחר קבלת הציון.

4. הערעור ייבדק בשלב הראשון על ידי ראש היחידה לעבודות הגמר. במידה ולא ימצא פגם פרוצדוראלי המחייב את קבלת הערעור בשלב זה, יועבר הערעור לקורא שלישי הועדה לעבודות גמר. הוועדה תחליט האם תימסר העבודה לבדיקה נוספת. במקרה של בדיקה נוספת, הציון הסופי של עבודת הגמר יהיה ממוצע הציונים של מנחה העבודה והקורא השלישי שיתקבל בעקבות הערעור והציון הקודם, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת עבודות הגמר.

ט. שמירה על כללי האתיקה (יושרה אקדמית; עריכה לשונית; אתיקה במחקר)

1. סטודנט הכותב עבודת גמר מתחייב לעמוד בכל כללי היושר האקדמי ושימוש במקורות מידע [המפורטים בתקנון אורנים ובאתר התואר השני](#).
2. בכתיבת עבודת הגמר ניתן לעשות שימוש בעריכה לשונית ע"י אדם נוסף במידת הצורך. מטרתה של עריכה זו לשפץ ולתת ליטוש אחרון לעבודה שנכתבה על ידי הסטודנט, ולא לתת פתח לניסוח גורף בידי אדם אחר שאינו הסטודנט עצמו. במידה והוסכם ע"י המנחה והסטודנט כי על העבודה לעבור עריכה לשונית, על הסטודנט להגיש למנחה את הנוסח המקורי של העבודה יחד עם הנוסח הערוך.
3. על הסטודנט להקפיד על כללי האתיקה שנקבעו ע"י המדען הראשי של משרד החינוך. עבודות הגמר יתבצעו בהתאם לגבולות שהמדען הראשי הגדיר כמחקר או התנסות מחקרית שניתן לבצעו מבלי לקבל אישור מוועדת האתיקה או המדען הראשי.

י. סיוע בבניית כלי המחקר ו/או עיבוד הנתונים

אורנים מאפשרת לכל סטודנט שהצעת עבודת הגמר שלו אושרה ושנוקק לייעוץ מתודולוגי לשם ביצוע של עבודת גמר, ליהנות משתי שעות ייעוץ, באמצעות המומחים שיומלצו ע"י הרשות למחקר והערכה. סטודנטים הנזקקים לייעוץ יפנו למזכירות היחידה לעבודות גמר לשם הסדרת קבלתו. בקשות לסיוע חורג ממסגרת זו יש להפנות לראש היחידה לעבודות גמר ותזה אשר תפנה את הבקשה לדיקן הפקולטה ללימודים מתקדמים.

• **נספח 1: מבנה הצעה לעבודת גמר שעניינה פיתוח יחידת לימוד**

יחידת לימוד לצורך תקנון זה: מקבץ של שעורים (בין 6 ל-12) שעוסק בנושא מוגדר מסוים והוא בעל מטרות מובחנות ויעדים ברורים. ההצעה תכלול:

1. שער (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – הצעה לעבודת גמר, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
  2. תוכן עניינים
  3. מבוא: הגדרת הנושא והתאמתו לתכנית, מטרות יחידת הלימוד, חשיבות הנושא - מדוע יש צורך ביחידת הלימוד המוצעת?
  4. סקירת ספרות קצרה - עוסקת הן בתחום הלימוד (subject matter) והן בתחום תכנון לימודים ו/או בתחום תפיסות הלומדים וצרכיהם
  5. ההקשר בו תופעל היחידה/תכנית: תיאור ביה"ס, אוכלוסיית התלמידים, האם מדובר במקצוע מסוים, תחום מוגדר או בנושא אינטגרטיבי? האם התחום שייך לתכניות לימודים של משרד החינוך או מהווה תכנית לימודים בית ספרית?
  6. רשימה ביבליוגרפית עדכנית המבוססת על מקורות אקדמיים שפיטים (לפחות 10 פריטים, מהם לפחות שניים באנגלית לפחות 5 פריטים מעשר השנים האחרונות). הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה-APA. בעבודות בתכנית להוראה רב תחומית יתאפשר ליישם כללים אחרים.
- תקציר בעברית: להצעת עבודה הכתובה בשפה הערבית (במסגרת התוכנית להוראת שפות) יצורף תקציר בעברית בן 500 מילים המפרט את עיקרי ההצעה המוגשת. יש לוודא כי ההצעה מוגשת בצורה מסודרת ובהירה כמקובל במסגרת אקדמית, והיא כתובה בשפה תקינה וללא שגיאות לשוניות.

• **נספח 2: מבנה הצעה לעבודת גמר שעיקרה פיתוח תכנית התערבות**

תכנית ההתערבות שתוצע מיועדת ליצור שינוי כלשהו המוסבר בעבודה. לתכנית יוצגו רציונל, תיאור ההקשר, מטרות מובחנות ויעדים ברורים. במסגרת העבודה יוצג מקבץ העוסק בנושא מסוים הכולל בין 6 ל-12 מפגשים, קבוצתיים או אישיים. המסגרת של עבודת הגמר איננה כוללת הפעלה והערכה של תכנית ההתערבות. ההצעה לתכנית התערבות תכלול:

1. שער (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – הצעה לעבודת גמר, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
  2. תוכן עניינים
  3. מבוא: הגדרת הנושא והתאמתו לתכנית, מטרות העבודה ומטרות תכנית ההתערבות, חשיבות הנושא - מדוע יש צורך בתוכנית ההתערבות המוצעת לקבוצה/מסגרת בה היא מתקיימת?
  4. סקירת ספרות קצרה המתמקדת הן בתחום ההתערבות (השיטה, הכלי, דרך הפעולה) והן בתחום עליו מבקשת התוכנית להשפיע.
  5. ההקשר בו תופעל התכנית: תיאור ביה"ס (או המסגרת בה פועלת התכנית), אוכלוסיית התלמידים (או המורים/הורים וכו'), תיאור המציאות טרם ביצוע תכנית ההתערבות ובאיזה אופן אמורה התכנית להשפיע על מציאות זו.
  6. מתווה כללי של תכנית ההתערבות המוצעת.
  7. רשימה ביבליוגרפית עדכנית המבוססת על מקורות אקדמיים שפיטים (לפחות 10 פריטים, מהם לפחות שניים באנגלית, ולפחות 5 פריטים מעשר השנים האחרונות). הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה APA. בעבודות בתכנית להוראה רב תחומית יתאפשר ליישם כללים אחרים.
- תקציר בעברית: להצעת עבודה הכתובה בשפה הערבית (במסגרת התוכנית להוראת שפות) יצורף תקציר בעברית בן 500 מילים המפרט את עיקרי ההצעה המוגשת. יש לוודא כי ההצעה מוגשת בצורה מסודרת ובהירה כמקובל במסגרת אקדמית, והיא כתובה בשפה תקינה וללא שגיאות לשוניות.

• נספח 3: הגדרת עבודת גמר מבוססת יצירה

עבודת גמר רב-תחומית מבוססת יצירה (ABR) יוצאת מנקודת הנחה שהסטודיו הוא מרחב מחקר והיצירה היא כלי המחקר ותוצר המחקר גם יחד. עבודת הגמר כוללת יצירה ומסמך מילולי. היצירה, כמו גם המסמך המילולי, המוגשים לקריאה/צפייה ולהערכה, הם חלק מתהליך המחקר. **סטודיו**: מרחב העבודה בו מתקיימים תהליכי יצירה, הכוללים גם את המעגל הרפלקסיבי הראשון (יצירה ← התבוננות ← רפלקסיה ← יצירה ← התבוננות ← רפלקסיה...)

יצירה: עבודות אמנות במדיה שונים, שנוצרו במהלך תהליכי היצירה המשמשים כתהליכי מחקר. גוף היצירה שיוצג בתערוכה מהווה את תוצר המחקר ויותאם בהיקפו למדיום/מדיה הנבחר/ים. **שיח קבוצתי**: שיח עמיתים המתקיים לאורך תקופת המחקר בקורס "תצוגה ודיון" נוכח תצוגת תהליכי עבודה בסטודיו.

מסמך מילולי: המסמך מלווה את הגשת היצירות ומציג את תהליכי העבודה וניתוחם, את המקורות שסייעו במהלך המחקר מבוסס היצירה ואת התהליכי הרפלקסיה. המסמך המילולי משמש אמנם כמסמך המתעד ומפרש את גוף היצירה, אך אין לראותו במנותק ממנו.

עבודת גמר מבוססת יצירה: העבודה מורכבת משני חלקים: א. גוף היצירה המהווה את העיקר ב. המסמך המילולי הנלווה אליו.

מנחה: מנחה העבודה הנו מנחה קורס "הכנה לעבודת גמר מבוססת יצירה".

אמן/חוקר מלווה: לצורך עריכת מחקר בתחום מומחיות ספציפי נעזר הסטודנט בליווי אישי של אמן או חוקר. בהגדרה זו כלולים אמנים משדות היצירה השונים, אמנים רב-תחומיים או חוקרי אמנות רב-תחומית.

אוצר התערוכה: מנחה הקורס "תצוגה ודיון" המלווה את כל תהליכי היצירה/מחקר בסטודיו ישמש גם כאוצר התערוכה המסכמת. הקורס "תצוגה ודיון" הנו הפלטפורמה לשיח הכיתתי, מרכיב מרכזי במתודולוגיה הרפלקטיבית של ABR.

הגשה (ביקורת העבודות המוצגות בתערוכה): אירוע הערכה פנימי בהשתתפות האמנים-מנחים, מנחה קורס "הכנה לעבודת גמר מבוססת יצירה" ומנחה קורס "תצוגה ודיון", ללא השתתפות של הקורא הנוסף. (ההגשה תתועד למקרה שתידרש קריאת קורא שלישי. כמו כן תתכן אפשרות של הגשה חוזרת.)

קורא נוסף: בעל תואר שלישי שתחומי מומחיותו יצירה וחקירה, או אמן מומחה בתחומו או בשילוב ובזיקה שבין תחומי היצירה השונים בעל תואר שני ומעלה. הקורא הנוסף יתבקש לצפות בתצוגת העבודה ולקרוא את המסמך המילולי לשם הערכת עבודת הגמר.

• **נספח 4: מבנה הצעה לעבודת גמר מבוססת יצירה**

1. שער (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, המסלול, ההגדרה – הצעה לעבודת גמר, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, שם האמן המלווה, תאריך – חודש ושנה לועזיים).
  2. תוכן עניינים
  3. מבוא: הגדרת הנושא והתאמתו לתכנית הרב-תחומית ולמסלול אמן מורה, מטרה/ות העבודה, חשיבות הנושא: השלכותיו לשדה החינוכי, ובייחוד על שדה הוראת האמנות בגישה רב-תחומית.
  4. סקירת ספרות קצרה: עוסקת בתחום המחקר
  5. שאלת המחקר
  6. שיטת המחקר: מחקר רב תחומי מבוסס יצירה. מתודולוגיה איכותנית זו יונקת כלים ממספר גישות מחקריות: מחקר עצמי, מחקר פעולה, ניתוח טקסטים מסוגים שונים וכיוצא בזה. כלים אלו כוללים: בראש ובראשונה יצירה בסטודיו, יומן פעולה/יצירה, רפלקסיה, תיעוד וניתוח פנומנולוגי ופרשני של היצירה ושיח קבוצתי על אודות היצירה בקרב קבוצת עמיתים. במחקר מבוסס יצירה המחקר מתנהל במעגלים ספירליים של התמקדות והתעמקות.
  7. הצעה למבנה המסמך המילולי (בהתאם לנושא העבודה)
  8. רשימה ביבליוגרפית עדכנית המבוססת על מקורות אקדמיים שפיטים (לפחות 10 פריטים, מהם לפחות שניים באנגלית, ולפחות 5 פריטים מעשר השנים האחרונות).
  9. רשימת תמונות
  10. נספחים
- היקף ההצעה: 6-10 עמודים, כולל ביבליוגרפיה ותמונות המוצגות במהלך הסקירה, לא כולל שער ונספחים.
- יש לוודא כי ההצעה מוגשת בצורה מסודרת ובהירה כמקובל במסגרת אקדמית, והיא כתובה בשפה תקינה וללא שגיאות לשוניות.

• נספח 5: מבנה עבודת גמר הכוללת בנית יחידת לימוד

יחידת לימוד לצורך תקנון זה: יחידה המיועדת ל-6-12 שיעורים העוסקת בנושא מוגדר עם מטרות ויעדים ברורים.

1. שער חיצוני ושער פנימי (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – עבודת גמר, נושא העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
2. תודות (רשות, ורק בעותק אחד)
3. תקציר: בשפה בה מוגשת העבודה (כ-300 מילים בעברית/ערבית, כ-500 מילים באנגלית). לעבודות המוגשות בערבית ובאנגלית יתווסף תקציר בעברית (כ-300 מילים). בתוכנית להוראת שפות בעבודות המוגשות בערבית ובאנגלית, ימוקם התקציר בשפה בה נכתבה העבודה לפני התקציר בעברית. התקציר כולל את נושא היחידה, מטרות העל שלה, המבנה שלה והעקרונות הפדגוגיים/דידקטיים שעליהם היא מבוססת ותובנות מרכזיות שהופקו מתהליך התכנון. בסוף התקציר מופיעות 3-5 מילות מפתח.
4. תוכן העניינים
5. מבוא: הגדרת נושא העבודה; הצגת הרציונל לפיתוח יחידת הלימוד ומטרת העל שלה; הצגת מושגי יסוד רלוונטיים לנושא העבודה; התייחסות לרלוונטיות יחידת הלימוד המוצעת לתכנית שבה לומד/ת הסטודנט/ית ולשדה החינוכי.
6. סקירת ספרות: עוסקת בתכנים המתייחסים לנושא העבודה, לתחומי/י הדעת הרלוונטיים ולהיבטים פדגוגיים/דידקטיים – תכנון לימודים, ו/או תפיסת הלומדים וצרכיהם ו/או אסטרטגיות הוראה ומיומנויות חשיבה.
7. ההקשר בו תופעל יחידת הלימוד: תיאור ביה"ס, תיאור אוכלוסיית התלמידים, שיוך התכנית למשרד החינוך או לתכנית לימודים בית ספרית, מקצועות לימוד הקשורים ליחידה, במידה ורלוונטי וכיו"ב.
8. יחידת הלימוד: מוצגת ברמת מתווה וכוללת פירוט של מטרות היחידה (מטרות-על, מטרות כלליות ומטרות אופרטיביות), מספר השיעורים, נושאי השיעורים, תיאור קצר של מהלך כל שיעור. כמו כן יש לפרט את העקרונות הפדגוגיים/דידקטיים העומדים בבסיס היחידה ואת שיקולי הדעת העומדים מאחורי כל החלטה תכנונית. יש לעגן שיקולי דעת אלה הן בספרות והן בהקשר. יש לציין חומרים ועזרי למידה שייעשה שימוש, ולהבהיר כיצד תוערך היחידה וכיצד יוערכו הלומדים. לבסוף, מעבר למתווה הכללי, יש להדגים את העקרונות העומדים בבסיס היחידה באופן מפורט בעזרת **שלושה מערכי שיעור לפחות**.
9. דיון: האופן שבו עונה היחידה על המטרות והצרכים מבחינת תחום הלימוד ומבחינת תכנון הלימודים, תוך קישור לסקירת הספרות ולתפיסות המקצועיות של כותב היחידה. ההתייחסות תתבסס על מסקנות ותובנות שהופקו בתהליך תכנון יחידת הלימוד ובתהליך הכתיבה של העבודה ותשלב דיון ביקורתי ביתרונותיה ומגבלותיה ובצעדים תכנוניים עתידיים הנובעים ממנה.
10. רפלקציה על תהליך תכנון יחידת הלימוד ועל תהליך כתיבת העבודה. הרפלקציה תתמקד בלמידה של הסטודנט/ית על עצמו ובהשפעות תהליך תכנון יחידת הלימוד ותהליך כתיבת העבודה על תפיסותיו/ה ועל הפרקטיקות המקצועיות שלו/שלה, אם ישנן.
11. ביבליוגרפיה: רשימה ביבליוגרפית המבוססת על מקורות אקדמיים שפיטים ועדכניים (לפחות 15 פריטים, מהם לפחות חמישה באנגלית ולפחות 7 פריטים מהעשר שנים האחרונות). הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה APA. בעבודות בתכנית להוראה רב תחומית יתאפשר ליישם כללים אחרים.
12. נספחים

• נספח 6: מבנה עבודת גמר שעיקרה פיתוח תכנית התערבות

תכנית ההתערבות שתוצע מיועדת ליצור שינוי כלשהו המוסבר בעבודה. לתכנית יוצגו רציונל, תיאור ההקשר, מטרות מובחנות ויעדים ברורים. במסגרת העבודה יוצג מקבץ של 6-12 מפגשים, קבוצתיים או אישיים, העוסק בנושא מסוים.

1. שער חיצוני ושער פנימי (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – עבודת גמר, נושא העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
2. תודות (רק בעותק אחד)
3. תקציר בשפה בה מוגשת העבודה (כ-300 מילים בעברית/ערבית, כ-500 מילים באנגלית). לעבודות המוגשות בערבית ובאנגלית יתווסף תקציר בעברית (כ-300 מילים). בתוכנית להוראת שפות בעבודות המוגשות בערבית ובאנגלית, ימוקם התקציר בשפה בה נכתבה העבודה לפני התקציר בעברית. התקציר כולל את התחום שבו עוסקת תכנית ההתערבות, מטרות העל של התכנית, המבנה שלה והעקרונות שעליה היא מבוססת ותובנות מרכזיות שהופקו מתהליך התכנון. בסוף התקציר מופיעות 3-5 מילות מפתח.
4. תוכן עניינים
5. מבוא: הגדרת נושא העבודה; הצגת הרציונל לפיתוח התכנית (הגדרת הצרכים), מטרות העל של התכנית; מושגי יסוד הרלוונטיים לנושא; ההקשר הרלוונטי ליישום התכנית; התרומה הפוטנציאלית של התכנית.
6. סקירת ספרות: עוסקת הן בדרך הפעולה לפיתוח ויישום התכנית והן בתחום עליו מבקשת התוכנית להשפיע. יש לנתח לעומק את הבעיה המוצגת ואת אפשרויות הטיפול, כמו כן יש להביא ניתוח תיאורטי מקיף של גישת ההתערבות המוצעת.
7. ההקשר בו תופעל התכנית: תיאור ביה"ס (או המסגרת בה פועלת התוכנית), אוכלוסיית התלמידים (או המורים/הורים וכו'), תיאור המציאות טרם ביצוע תכנית ההתערבות ובאיזה אופן אמורה התוכנית להשפיע על מציאות זו, מסקנות מאיסוף נתונים ברמת גישוש (אופציונלי).
8. התכנית: מוצגת ברמת מתווה וכוללת פירוט של מטרות התכנית (מטרות על מטרות כלליות ומטרות אופרטיביות), נושאי המפגשים או אסטרטגיות הפעולה בכל אחד מהמפגשים. שיקולי הדעת לגבי כל סעיף ולגבי רצף התכנית. על שיקולי דעת אלו להיות מעוגנים הן בספרות והן בהקשר שתוארו לעיל. יש לתאר את מבנה התוכנית, היקף המפגשים, היקף הזמן, המקום, כיצד הם אמורים להתנהל, מי מנחה, מה אמורים לעשות המשתתפים וכיצד הם יוערכו. יש לציין באילו חומרים ועזרי למידה ייעשה שימוש. יש להדגים את עקרונות התכנית בעזרת הצגה מפורטת של שלושה מפגשים. כמו כן יש לדון בתוצאות האפשריות של תהליך ההתערבות זה.
9. דיון: יש להציג טעונוים ביחס לאופן שבו התוכנית עונה על המטרות והצרכים שתוארו מלכתחילה תוך קישור לסקירת הספרות ולתובנות שהופקו מתהליך התכנון והכתיבה של העבודה. כמו כן יכלול הדיון עיסוק בשאלות: כיצד ניתן להמשיך את התוכנית ולאילו כיוונים? כיצד ניתן להרחיב אותה ואת תחום השפעתה? מהם יתרונותיה ומגבלותיה של התכנית? כיצד ניתן להתגבר על מגבלות התכנית?
10. רפלקציה על תהליך תכנון ההתערבות ועל תהליך כתיבת העבודה. הרפלקציה תתמקד בלמידה של הסטודנט/ית על עצמו ובהשפעות תהליך תכנון ההתערבות וכתיבת העבודה על תפיסותיו/תפיסותיה ועל הפרקטיקות המקצועיות שלו/שלה, אם ישנן.
11. ביבליוגרפיה: רשימה ביבליוגרפית המבוססת על מקורות אקדמיים שפטים ועדכניים (לפחות 15 פריטים, מהם לפחות חמישה באנגלית ולפחות 7 פריטים מהעשר שנים האחרונות). הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה APA. בעבודות בתכנית להוראה רב תחומית יתאפשר ליישם כללים אחרים.
12. נספחים

• נספח 7: מבנה עבודת גמר מבוססת יצירה

עבודת גמר רב תחומית מבוססת יצירה יוצאת מנקודת הנחה שהסטודיו הוא מרחב מחקר, והיצירה היא כלי המחקר ותוצר המחקר גם יחד. עבודת הגמר כוללת יצירה ומסמך מילולי. היצירה, כמו גם המסמך המילולי, המוגשים לקריאה/צפייה ולהערכה, הם חלק מתהליך המחקר. במחקר מבוסס יצירה (ABR), המסמך המילולי מלווה את הגשת היצירות ומציג את תהליכי העבודה וניתוחם, את המקורות ששייעו במהלך המחקר מבוסס יצירה ואת תהליכי הרפלקסיה. המסמך המילולי משמש אמנם כמסמך מתעד ומפרש את גוף היצירה, אך אין לראות אותו במנותק ממנו. היקפו הטקסטואלי של המסמך המילולי לא יעלה על 8000 מילים, ללא ביבליוגרפיה ונספחים.

מבנה המסמך המילולי

1. שער חיצוני ושער פנימי (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, המסלול, ההגדרה – עבודת גמר, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, שם האמן המלווה, תאריך – חודש ושנה לועזיים). השער יכלול גם דימוי או דימויים חזותיים המשקפים את נושא העבודה.
2. תקציר בעברית ובאנגלית: כ-300 מילים. מציג תמונה ממצה המקיפה את פרקי העבודה השונים.
3. תוכן עניינים
4. מבוא: הצגת הנושא ורלוונטיות לתכנית, למסלול ולשדה החינוכי
5. סקירת ספרות: תכלול את המקורות שישמשו לבניית ההקשר התרבותי-אמנותי-חינוכי לתמות העולות בסטודיו. כמו כן הסקירה תכלול ציטוטים חזותיים.
6. השאלה המרכזית וגישות המחקר והעבודה הנגזרות ממנה
7. מערך המחקר: תיאור המהלך והפרוצדורה של המחקר מבוסס היצירה כענף של מחקר איכותני: סטודיו, יומן פעולה, רפלקסיה, תצוגה ושיח קבוצתי. תוצרים מילוליים שהתקבלו במהלך המחקר יעברו תמלול וקידוד ראשוני, ויאורגנו לעץ קטגוריות שיאפשר לסמן את התמות המרכזיות העולות במחקר. עץ הקטגוריות יופיע בנספחים.
8. הצגת היצירות שנוצרו בתהליך המחקר: תיאור פנומנולוגי וקריאה פרשנית המבוססת עליו. ההצגה תכלול צילומי דימויים ממוספרים ודיון רב-תחומי ביצירות על-פי התימות שעלו במהלך המחקר, בזיקה לספרות המקצועית, כולל הצגת צילומי העבודות הרלוונטיות או הפנייה אליהם אם הופיעו קודם. הדיון יתמקד בנושא המחקר ובשאלת המחקר, ולא בעבודות כיחידות נפרדות.
9. תצוגת גוף היצירה במעמד הגשת הפרויקט: כל העבודות המוצגות בתערוכה ומערך התצוגה, כולל הסבר של השיקולים שהביאו לבחירה זו כדי להציג את תוצאות המחקר. (התצוגה היא מרכיב משמעותי הדורש חשיבה מסדר גבוה ומשקף את תובנות החוקר ביחס לאופן שהחקירה דרך היצירה בחנה את הנושא הנדון, לא כפרקים אלא כמכלול).
10. סיכום כללי: סיכום כולל רפלקסיה בעקבות השיח על אודות גוף היצירה ותצוגתו, המלצות להמשך מחקר רב-תחומי מבוסס יצירה והסבר ההשלכות לשדה החינוכי.
11. רשימה ביבליוגרפית: מקורות אקדמיים עיקריים בתחום המחקר, מקורות העוסקים בהיבטים מתודולוגיים ורב-תחומיים, ומקורות עדכניים העוסקים באמנים וביצירות הנוגעות בתחום המחקר. (לפחות 20 פריטים, מהם לפחות 10 לא בעברית ו-7 מעשר השנים האחרונות).
12. רשימת יצירות: ממוספרת, כוללת גדלים ומקור התצלום.
13. נספחים: ניתן לכלול צילומים איכותניים של כל העבודות, כולל אלו שהופיעו בטקסט כאילוסטרציה ולא נכללו בתערוכה.

גוף היצירה

בעבודת גמר מבוססת יצירה יפותח גוף יצירה שיוצג בתצוגה קבוצתית כפרויקט יחיד. היצירה היא פועל יוצא של עבודה בסטודיו בליווי מנחה, המוצגת תדיר לביקורת ולשיח קבוצתי. תהליך היצירה הנו פרקטיקה רפלקטיבית המתקיימת בסטודיו. עשייה וחשיבה על העשייה.

סטודיו: מרחב העבודה בו מתקיימים תהליכי יצירה, הכוללים גם את המעגל הרפלקסיבי הראשון (יצירה ← התבוננות ← רפלקסיה ← יצירה ← התבוננות ← רפלקסיה...).

תהליך יצירה: במחקר מבוסס יצירה לתהליך היצירה על מרכיביו המתודולוגיים חשיבות רבה. דיווח על התהליך יופיע במסמך המילולי. מצופה כי תהליך העבודה יתפתח בצורה ספיראלית ממחקר עצמי למחקר רב תחומי (בהקשר תרבותי-אמנותי וחינוכי).

גוף היצירה: יכלול עבודות אמנות במדיה שונים שנוצרו במהלך תהליכי יצירה המשמשים כתהליכי מחקר. היקפו משתנה ממדיום למדיום, אך צריך יהיה להתאים לתהליך עבודה של שנת לימודים בתכנית הרב-תחומית. גוף היצירה יכול כמובן להכיל מרכיבים של הנושא שפותח/נחקר בסמינריון מבוסס יצירה. גוף היצירה ייתן ביטוי לשאלות של מדיום ושל שפה מתוך הקשר רב-תחומי.

תערוכה: גוף היצירה שיוצג בתערוכה מהווה את תוצר המחקר ויהיה תואם בהיקפו למדיום/מדיה הנבחר/ים.

עבודת גמר מורחבת

א. הגדרה

עבודת גמר מורחבת היא חיבור אקדמי רחב, הכולל התייחסות יישומית לסוגיה הקשורה לתחום הידע של התכנית. החיבור מהווה את חובת הסיום של לימודי הסטודנט לתואר שני. מטרתה של עבודת הגמר המורחבת לנתח, לחקור ולפתח תפיסות, סוגיות, יחידות לימוד ו/או גישות התערבות הנובעות מעיסוקו החינוכי-הוראתי של הסטודנט ומייעודו המקצועי, והמשיקות או נסמכות על עולמות התוכן של התוכנית לתואר שני. הסטודנט יפרוש בעבודתו מהלך עיון ולימוד מקיף של הנושא בהתבסס על ספרות מקצועית ומחקרית הקיימת בתחום. על סמך למידה זו, הוא ינסח שאלת מחקר (על פי אחת מהגישות המחקריות שלמד בתכנית) שתשמש תשתית לדרך החקירה, לבניית תפיסה חינוכית או יחידת לימוד, או להצגת מתודה של התערבות לטיפול בבעיה הנחקרת וכיו"ב. בעבודת הגמר המורחבת יציע הסטודנט כסיכום למהלך הדיון וניתוחו, מספר מסקנות והמלצות לעמיתיו בתחום. בתוך כך, הוא יציג וינסח את החידוש המחשבתי/חינוכי שהוא מציע, בהתייחס לאחד או יותר מהמרכיבים שצוינו לעיל.

עבודת גמר מורחבת מעידה על כישורים אקדמיים גבוהים, והיא נבדלת מעבודת גמר בכך שהיא דנה בנושא רחב (אם כי מוגדר) הדורש מערך מחקרי שלם ומקיף. במקרה של פיתוח דרכי התערבות או יחידות לימוד נדרשת הפעלה והערכה של הישגי ההתערבות/ היחידה. משקלה של עבודת גמר מורחבת בשקלול ציון הגמר לתואר השני הוא 40%.

הערות:

סטודנטים רשאים לפתח עבודה סמינריונית לכדי עבודת גמר מורחבת. משמעות הדבר היא שניתן לחקור אותו נושא תוך בחינה של שאלות מחקר **אחרות**. בחינה זו תחייב פיתוח משמעותי של העבודה הסמינריונית – איסוף מחודש של נתונים ושינוי והרחבה של פרקי העבודה. ניתן לעשות זאת בתנאים הבאים:

א. לאחר שהעבודה הסמינריונית נבדקה וקיבלה ציון.

ב. לאחר שהעבודה הסמינריונית הוצגה למנחה/ת עבודת הגמר, והוא/היא הגיעו לסיכום לגבי כיווני המחקר לפיתוח העבודה. הסיכום יועלה בכתב על ידי הסטודנט ויאושר על ידי המנחה.

סטודנט המשתלב במסלול לכתובת עבודת גמר מורחבת נדרש ללמוד בקורס לכתובת עבודת גמר יחד עם הסטודנטים הלומדים במסלול לעבודת גמר הרגילה. דרכי הערכת הקורס יקבעו על ידי מרצה הקורס.

ב. דרישות קדם להשתלבות במסלול עבודת גמר מורחבת

סטודנט יורשה להשתלב במסלול לכתובת עבודת גמר מורחבת בתנאים הבאים: (א) עמד בהצלחה בחובת האנגלית; (ב) השלים בהצלחה את הקורסים המתודולוגיים כאשר הערכת אחד מהקורסים עומדת על 85 לפחות; (ג) השלים עבודה סמינריונית אחת וקיבל עליה ציון 90 לפחות; (ד) קיבל המלצה ממרצה הסמינריון; (ה) ממוצע ציונים 85 לפחות, ובתנאי שיהיו ציונים ב-50% מהקורסים לכל הפחות.

ג. מבנה הצעה לעבודת גמר מורחבת

ההצעה לעבודת גמר מורחבת היא התכנית המפורטת של העבודה העתידית, והכנתה המושכלת והמדויקת היא תנאי הכרחי להצלחת העבודה.

כל הצעה לעבודת גמר מורחבת צריכה לכלול את המרכיבים הבאים :

1. שער שיכלול את שם המכללה, הפקולטה, התכנית, ההגדרה – הצעה לעבודת גמר מורחבת, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
2. תקציר באורך של פסקה המתארת את נושא העבודה, שאלת המחקר ועיקרי שיטת המחקר.
3. תוכן עניינים
4. מבוא הכולל את הגדרת הנושא, בעיית המחקר/רציונל מטרת המחקר ו/או שאלת המחקר, חשיבות הנושא והרלוונטיות שלו לתכנית ולשדה החינוכי.
5. סקירת ספרות קצרה
6. הקשר המחקר (במידת הצורך)
7. שאלת/שאלות המחקר והשערותיו (אם ישנן)
8. שיטת המחקר : סוג המחקר ומערך המחקר, משתתפי המחקר או מדגם, כלים, משתנים (במידה ורלוונטי), מהלך המחקר ואתיקה, דרכי ניתוח הנתונים. בעבודות שאינן אמפיריות השיטה תתבסס על הסוגה שעליה נשענת העבודה.
9. ביבליוגרפיה רלוונטית ועדכנית -- לפחות 20 פריטים, מהם לפחות 5 באנגלית ו- 8 פריטים מעשר השנים האחרונות. הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה APA. בעבודות בתכנית להוראה רב תחומית יתאפשר ליישם כללים אחרים.
10. נספחים : כלי המחקר (שאלונים, דפי תצפית, מדריכי ראיון וכיוצא בזה), טופס הסכמה ריק להשתתפות במחקר וכל טקסט רלוונטי אחר.

היקף ההצעה : עד 15 עמודים כולל ביבליוגרפיה, לא כולל שער ונספחים.
ההצעה תוגש ליחידה לעבודות גמר ותזה עד סוף יוני בשנת הלימודים השנייה של הסטודנט בעותק מודפס וכרוך. בנוסף, במעמד ההגשה הסטודנט ימסור עותק דיגיטלי ב- Word וטופס הגשת הצעה חתום על ידי המנחה.

** למבנה הצעה לעבודת גמר מורחבת העוסקת [בפיתוח יחידת לימוד](#) ופיתוח תכנית התערבות -- לחץ על הקישור הרלוונטי.

ד. מבנה עבודת גמר מורחבת

1. שער חיצוני (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – עבודת גמר מורחבת,
  2. שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
  3. שער פנימי (כנ"ל)
  4. תודות (אופציונאלי, ורק בעותק אחד מבין שני העותקים המוגשים)
  5. תקציר בעברית (בין 500-600 מילים) בעברית באנגלית). יש לשלב בתקציר 3-5 מילות מפתח.
  6. תוכן עניינים
  7. מבוא: הגדרת נושא העבודה, בעיית המחקר/רציונל, שאלת/שאלות המחקר, מטרות העבודה, הרלוונטיות לגוף הידע ולשדה החינוכי.
  8. סקירת ספרות
  9. סיכום קצר של הסקירה והאופן שבו נגזרות ממנה שאלות המחקר ושאלות המשנה. השערות המחקר (במחקר כמותי)
  10. שיטת מחקר: סוג המחקר (כמותי, איכותני, משולב, נרטיבי, ביקורתי, פנומנולוגי וכיוצא בזה), משתתפי המחקר או נבדקים, כלים, משתנים (במידה ורלוונטי), דרכי עיבוד הנתונים, מהלך המחקר ואתיקה, רפלקציה שבה מפורט מעמד החוקרת והרקע שלה בתחום (בהתאם למקובל בסוגה הנחקרת).
  11. ממצאים
  12. דיון: כולל סינתזה של ממצאי המחקר וקישורם לספרות בזיקה לשאלות המחקר, וכן התייחסות למגבלות המחקר.
  13. המלצות לשדה החינוך ולמחקר עתידי
  14. רשימה ביבליוגרפית עדכנית המבוססת על מקורות אקדמיים שפיטים (לפחות 25 פריטים, מהם לפחות 12 באנגלית ו-10 פריטים מעשר השנים האחרונות).
  15. נספחים: כלי המחקר (שאלונים, דפי תצפית, מדריך ראיון), תמלילי הראיונות (שני ראיונות מלאים או עמוד אחד מכל ראיון), טופס הסכמה ריק להשתתפות במחקר, אישור ועדת האתיקה והמדען הראשי (בהתאם לצורך) וכל מידע רלוונטי אחר.
  16. תקציר באנגלית – כ-1,000 מילים
  17. שער אחורי באנגלית
- ** למבנה עבודת גמר מורחבת העוסקת [בפיתוח יחידת לימוד ופיתוח תכנית התערבות](#) -- לחץ על הקישור הרלוונטי.

ה. היקף עבודת גמר מורחבת

- 60-50 עמ למחקר כמותי
- 80-70 עמ למחקר איכותני
- עד 100 עמ למחקר פרשני

ו. מנחה של עבודת גמר מורחבת

1. מנחה עבודת גמר מורחבת יהיה בעל תואר שלישי בעל דרגת מרצה בכיר לפחות.

2. קבלת הסכמה לשמש כמנחה היא באחריות הסטודנט.
3. אישור המנחה הוא באחריות ראש התכנית וראש היחידה לעבודות גמר ותזה.
4. מרצה יוכל לקבל עד ארבע הנחיות חדשות בכל שנה אקדמית ועד למקסימום של שמונה סה"כ.

ז. שלבי הקבלה למסלול עבודת הגמר המורחבת הכנת העבודה ולוח הזמנים לאישורה*

1. הסטודנט יפנה לראש התכנית בבקשה להצטרף למסלול עבודת גמר מורחבת.
2. תיערך בדיקה ביחידה לעבודות גמר ותזה של התאמת הסטודנט למסלול על פי הדרישות שנקבעו לקבלה למסלול.
3. הסטודנט יוזמן לשיחה עם ראש התכנית וראש היחידה לעבודות גמר ותזה. בפגישה יובהרו לסטודנט דרישות המסלול, יערך דיון בנושא העבודה ויוצגו בפני הסטודנט שמות של מנחים אשר עשויים להתאים להנחיית העבודה.
4. הסטודנט יפנה למנחה ולאחר קבלת הסכמתו יגיש טופס ההתקשרות ליחידה לעבודות גמר בחתימת המנחה.
5. בשלב אישור טופס ההתקשרות הסטודנט יקבל הודעה האם עליו לפנות לוועדת האתיקה ולמדען הראשי.
6. הגשת טופס פנייה לוועדת האתיקה עד תום חופשת הסמסטר. את הטופס יש להוריד מאתר היחידה ולשלוח למרכזת האקדמית של היחידה לעבודות גמר.
7. הכנת הצעה והגשתה לאישור המנחה. לאחר שהמנחה אישר את ההצעה על גבי הטופס המתאים, יגיש הסטודנט את טופס האישור ליחידה לעבודות גמר יחד עם עותק אחד של ההצעה על מנת שזו תיבדק על ידי הרכזת האקדמית של היחידה לשם הבטחת עריכת אקדמית עפ"י הדרישות המפורטות בתקנון. הצעה שלא תעמוד בדרישות תשלח לסטודנט לתיקון. **המועד להגשת הצעה לעבודת גמר מורחבת הוא סוף יוני בשנת הלימודים השנייה בתוכנית.**
8. הערכת ההצעה: ההצעה תוגש לעיונו והערכתו של קורא שני, אשר יקבע על ידי ראש היחידה לעבודות גמר ותזה. הקורא השני יהיה בעל דרגת מרצה בכיר ומעלה. הן הסטודנט והן מנחה העבודה רשאים להציע שלושה שמות בודקים אפשריים ו/או לציין מי רצוי שלא ישמש כקורא נוסף. ההחלטה הסופית לגבי הקורא הנוסף תתקבל על-ידי ראש היחידה לעבודות גמר. בפני הקורא השני עומדות שלוש אפשרויות:
  - א. לאשר את ההצעה.
  - ב. לדרוש תיקונים כמפורט במסמך מצורף. במקרה זה על המנחה לאשר את ביצוע התיקונים.
  - ג. לפסול את ההצעה (נדרש שכתוב של כל ההצעה או חלקים מרכזיים בתוכה).
9. ההערכה של הקורא השני של ההצעה היא חשאית ותועבר לסטודנט עד שלושה חודשים מיום הגשת ההצעה.
10. במידה ונדרש תיקון ההצעה, יבצע הסטודנט את התיקונים הנדרשים, ויגיש עותק הצעה מתוקן החתום על ידי המנחה יחד עם מכתב המסביר את התיקונים שנערכו בהצעה, כולל הצבעה על עמודים רלבנטיים בהם בוצעו שינויים.
11. במידת הצורך ההצעה תשלח לאישור המדען הראשי.

12. הגשת העבודה הסופית : הסטודנט יגיש את העבודה הגמורה בשני עותקים מודפסים וכן בעותק דיגיטלי (קובץ Word) בליווי טופס הגשת עבודה בחתימת המנחה עד סיום שנת לימודיו השלישית.
13. כל חריגה מלוח הזמנים המצוין לעיל מחייבת את הסטודנט בהודעה בכתב מראש לרכזת היחידה לעבודות גמר. המעבר לשנה רביעית אינו אוטומטי ודורש אישור ראש התכנית. מעבר לשנה חמישית מחייב אישור דיקן הפקולטה ללימודים מתקדמים.
14. הערכת העבודה : העבודה תועבר להערכת קורא שני (במידת האפשר יהיה זה אותו קורא שהעריך את הצעת העבודה). על הקורא להעריך את העבודה ולתת לה ציון והערכה מילולית. ציון נמוך מ-70 משמעו שהעבודה נכשלה. ההערכה של הקורא השני של עבודת הגמר היא חשאית.
15. הפקדת העבודה בספרייה : סטודנט שעבודתו הוערכה בציון 90 ומעלה יגיש עותק נוסף בספרייה.
16. במקרה של פער של למעלה מ-20 נקודות בין הערכת המנחה לבין הערכת הקורא השני, תימסר העבודה להערכתו של קורא שלישי. במקרה זה הערכתו של הקורא השלישי תבוא במקום הערכתו של הקורא השני.
17. במקרה שהקורא השני נתן לעבודה ציון נכשל, יועבר הנושא לטיפול של הוועדה לענייני עבודות הגמר.
18. הציון הסופי של עבודת הגמר המורחבת ייקבע כממוצע בין ציון המנחה לציון הקורא הנוסף (השני או השלישי).
19. במקרים מסוימים, שומרת לעצמה הוועדה לעבודות גמר את הזכות לדרוש מהסטודנט הגנה על החיבור בעל פה. במקרים אלו הציון יקבע במשותף בין המנחה לבין הגוף ששמע את ההגנה.
20. אישור סיום תהליך כתיבת העבודה והערכתה : יעשה ע"י דיקן הפקולטה ללימודים מתקדמים וראש היחידה לעבודות גמר.
21. גמר תהליכי הכנת עבודה לצורך חישובי שכר לימוד : מועד הגשת העבודה להערכה בחתימת מנחה העבודה הוא המועד הקובע לצורך חישוב חובת שכר לימוד (אם גולשים לימודי הסטודנט לשנת לימודים נוספת -- ראה בעניין זה תקנון שכר לימוד בידיעון התואר השני).

ח. צורת ההגשה של העבודה

1. הדפסה : צבע שחור על דפים לבנים בגודל A 4.
2. שוליים : רגיל (פריסת עמוד – שוליים – רגיל).
3. גופן : בעברית - דויד גודל 12, באנגלית – Times New Roman גודל 12, בערבית – Traditional Arabic גודל 12.
4. רווחים בין השורות : 1.5.
5. פסקאות : פסקה חדשה תתחיל בזיח של 1.2 ס"מ (פסקה – כניסות ומרווחים – שורה ראשונה 1.2). אין לשלב רווח בין הפסקאות.
6. כותרות :
- רמה 1 - גודל 14, במודגש (bold).
- רמה 2 - גודל 12, במודגש (bold).
- רמה 3 – גודל 12.

7. יש להימנע משימוש בצבע ובעיצוב של WordArt.
  8. הטקסט יהיה מיושר לימין בלבד (בעברית ובערבית) ולשמאל בלבד (באנגלית).
  9. כל פרק יתחיל בעמוד חדש. יש למספר את הפרקים ותת-הפרקים בתוכן העניינים ובגוף הטקסט. המספור ימוקם בתחתית העמוד במרכז.
  10. אין לתת מספרי עמודים בשער, בתודות ובתוכן העניינים. התקציר ימוספר בספרות רומיות.
  11. עמודי הביבליוגרפיה והנספחים ימוספרו בצורה רציפה כחלק מהעבודה.
  12. צורת רישום הביבליוגרפיה תהיה בהתאם לכללים הנהוגים בכל תכנית:
    - בכל התוכניות (למעט התכנית להוראה רב-תחומית) עפ"י כללי ה-APA.
    - בתוכנית להוראה רב-תחומית: בסיכום עם המנחה ולפי כללי כתיבה אקדמיים המקובלים בכתב עת מדעי כלשהו. יש לציין במבוא לעבודה מהם הכללים שנבחרו.
  13. יש להקפיד במיוחד על התאמה מלאה דו-כיוונית בין רשימת המקורות לאזכורים בגוף הטקסט.
  14. ברשימת המקורות יש לעשות שימוש ברווח בודד בתוך הפריט וברוח של 1.5 בין הפריטים. המקור יהיה רשום בפסקה תלויה (שמות החוקרים כלפי חוץ).
  15. שער העבודה כולל את שם המכללה והפקולטה, נושא העבודה, שם הסטודנט/ית ומספר תעודת הזהות שלו/ה, שם המנחה ותאריך.
  16. יש להימנע מאיורים שאינם חיוניים לתוכן העבודה.
  17. בעבודת גמר מורחבת הנכתבת בעברית או בערבית יש צורך בשער אחורי באנגלית (חיצוני ופנימי) ותקציר באנגלית הזחה לתקציר בעברית או בערבית. התקציר באנגלית איננו ממוספר.
  18. בעבודה (הן בעבודת גמר והן בעבודת גמר מורחבת) הנכתבת בערבית על השער להיות כתוב בערבית ובעברית יחדיו. על עבודה זו לכלול תקציר בעברית הזחה לתקציר בערבית ומופיע מיד לאחריו.
- עבודה שלא תעמוד בכללים אלו לא תשלח לבדיקה אלא תוחזר לכותבה.**

ט. הגשת העבודה

העבודה תוגש בשני עותקים מלווים בטופס ההגשה לצורך קריאת העבודה והערכתה. לאחר אישור העבודה, כולל הכנסת תיקונים באם יידרשו, יוגש עותק אלקטרוני למזכירות היחידה לעבודות גמר. סטודנט שעבודתו הוערכה בציון 90 יגיש עותק של העבודה הסופית לצורך הפקדתה בספרייה.

י. הליך ערעור על הציון הסופי

1. סטודנט המערער על הציון הסופי של עבודת הגמר יגיש את הערעור המנומק בכתב למזכירות היחידה לעבודות גמר לא יאוחר מ-14 יום לאחר קבלת הציון.
2. הערעור ייבדק בשלב הראשון על ידי ראש היחידה עבודות הגמר. במידה ולא ימצא פגם פרוצדוראלי המחייב את קבלת הערעור הוא יועבר הערעור לדיון בוועדה לעבודות הגמר.
3. הוועדה לעבודות גמר תחליט האם תימסר העבודה לבדיקה נוספת. במקרה של בדיקה נוספת,
4. הציון הסופי של עבודת הגמר יהיה ממוצע הציונים שיתקבל בעקבות הערעור והציון הקודם, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת עבודות הגמר.

יא. עבודת המנחה והסטודנט – זכויות וחובות

1. על המנחה והסטודנט לשמור על יחסי כבוד הדדיים.
2. על המנחה והסטודנט לשמור על כללי האתיקה המפורטים בתקנון האקדמי של אורנים ובמסמך זה.
3. הסטודנט והמנחה יקבעו ביניהם הסדר לדיווחים תקופתיים ויעמדו בלוח הזמנים המפורט בתקנון.
4. בתנאים מסוימים רשאי הסטודנט להחליף את המנחה של עבודת הגמר, וזאת באישור ראש היחידה לעבודות הגמר.
5. בתנאים מסוימים רשאי המנחה להפסיק את תהליך ההנחה, וזאת באישור ראש היחידה לעבודות הגמר. על המנחה להתריע מראש בפני הסטודנט על כוונתו/ה לעשות זאת. התרעה זו תצא בכתב עם עותק לראש התכנית וליחידה לעבודות גמר.

יב. שמירה על כללי האתיקה (יושרה אקדמית; עריכה לשונית; אתיקה במחקר)

1. סטודנט הכותב עבודת גמר מתחייב לעמוד בכל כללי היושר האקדמי ושימוש במקורות מידע המפורטים בתקנון אורנים ובאתר התואר השני.
2. בכתיבת עבודת הגמר ניתן לעשות שימוש בעריכה לשונית ע"י אדם נוסף במידת הצורך. מטרתה של עריכה זו לשפץ ולתת ליטוש אחרון לעבודה שנכתבה על ידי הסטודנט, ולא לתת פתח לניסוח גורף בידי אדם אחר שאינו הסטודנט עצמו. במידה והוסכם ע"י המנחה והסטודנט כי על העבודה לעבור עריכה לשונית, על הסטודנט להגיש למנחה את הנוסח המקורי של העבודה יחד עם הנוסח הערוך.

על הסטודנט להקפיד על כללי האתיקה שנקבעו ע"י [המדען הראשי של משרד החינוך](#) בכל הנוגע לביצוע מחקר בבתי ספר. עבודות גמר העוסקות במחקר כמותי או איכותי או שעניין הפעלת תכנית התערבות או מחקר פעולה תחוייבנה בפניה לועדת האתיקה המוסדית ובמידת הצורך למשרד המדען הראשי. האחריות על הפניה לועדת האתיקה המוסדית ולמשרד המדען הראשי לקבלת אישור וההתמודדות עם התשובה שתתקבל ומועד קבלתה מוטלות על הסטודנט.

יג. סיוע בבניית כלי המחקר ו/או בעיבוד הנתונים

אורנים מאפשרת לסטודנטים שהצעתם לעבודת גמר מורחבת אושרה ושנוקקים ליעוץ מתודולוגי לשם ביצועה (כגון בניית שאלונים, ייעוץ סטטיסטי או סיוע בניית איכותני), ליהנות מעד חמש שעות ייעוץ באמצעות מומחים שיומלצו על-ידי הרשות למחקר והערכה במכללה. במידה ויעלה צורך בשעות נוספות יישקל העניין לגופו ע"י הדיקן. לא תאושר יותר משעה נוספות על חשבון הפקולטה. אם תידרשנה שעות ייעוץ נוספות הן תהיינה על חשבון הסטודנט/ית.

יד. מעבר מעבודת גמר מורחבת לעבודת גמר

מעבר מכתבת עבודת גמר מורחבת לעבודת גמר מחייב פנייה לראש התכנית ולראשת היחידה לעבודות גמר לצורך שיבוץ לקורס עבודת הגמר בהתאם לתקופה בשנה שבה החליט הסטודנט לבצע את המעבר.

• **נספח 1: מבנה ההצעה לעבודת גמר מורחבת שעיקרה פיתוח יחידת לימוד**

יחידת לימוד לצורך תקנון זה: מקבץ של שעורים (בין 6 ל-12) שעוסק בנושא לימוד מוגדר מסוים והוא בעל מטרות מובחנות ויעדים ברורים. כחלק מתהליך פיתוח יחידת הלימוד יש ליישם אותה בכיתה ולהעריך אותה באמצעות איסוף נתונים אמפירי.

ההצעה לעבודת גמר מורחבת היא תוכנית מפורטת של העבודה העתידית, והכנתה המושכלת והמדויקת היא תנאי הכרחי להצלחת העבודה.

הערה: יישום יחידת לימוד מחייב את אישורו של המדען הראשי

כל הצעה לעבודת גמר מורחבת צריכה לכלול את המרכיבים הבאים:

1. שער שיכלול את שם המכללה, הפקולטה, התכנית, ההגדרה – הצעה לעבודת גמר מורחבת, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לעזיזים
2. תקציר באורך של פסקה המתאר את נושא העבודה, הרציונל לפיתוח יחידת הלימוד, מטרת העל של היחידה וההקשר שבו היא תיושם ותוערך.
3. תוכן עניינים
4. מבוא הכולל את הגדרת הנושא, הבהרת הצורך ביחידת הלימוד, מטרות יחידת הלימוד, חשיבות הנושא והרלוונטיות שלו לתכנית הלימודים שבה לומד הסטודנט ולשדה החינוכי.
5. סקירת ספרות קצרה עוסקת הן בתחום הלימוד (subject matter) והן בתחום תכנון לימודים ו/או בתחום תפיסות הלומדים וצרכיהם.
6. ההקשר בו תופעל היחידה/תכנית: תיאור ביה"ס, אוכלוסיית התלמידים, האם מדובר במקצוע מסוים, תחום מוגדר או בנושא אינטגרטיבי? האם התחום שייך לתכניות לימודים של משרד החינוך או מהווה תכנית לימודים בית ספרית? הבהרת הזיקה של החוקר לשדה שבו תיושם היחידה.
7. שיטת הערכת היחידה: סוג המחקר ומערך המחקר, משתתפי המחקר או נבדקים, כלים, משתנים (במידה ורלוונטי), מהלך המחקר ואתיקה, דרכי ניתוח הנתונים.
8. ביבליוגרפיה רלוונטית ועדכנית -- לפחות 20 פריטים, מהם לפחות 10 באנגלית ו-8 פריטים מעשר השנים האחרונות. הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה-A.P.A.
9. נספחים: כלי ההערכה (שאלונים, דפי תצפית, מדריכי ראיון וכיוצא בזה), טופס הסכמה ריק להשתתפות במחקר וכל טקסט רלוונטי אחר.

היקף ההצעה: עד 15 עמודים כולל ביבליוגרפיה, לא כולל שער ונספחים.

• **נספח 2: מבנה ההצעה לעבודת גמר מורחבת שעיקרה פיתוח תכנית התערבות/מחקר פעולה**

תכנית התערבות מיועדת ליצור שינוי בסביבה החינוכית. במסגרת העבודה יוצג מקבץ בין 6-12 מפגשים העוסק בהתערבות מסוימת. המפגשים יכולים להיות קבוצתיים או אישיים. את התכנית יש ליישם ולהעריך אמצעות איסוף נתונים אמפירי.

הערה: יישום תכנית התערבות מחייב את אישורו של המדען הראשי
ההצעה לפיתוח תכנית התערבות תכלול:

1. שער (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – הצעה לעבודת גמר, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
2. תקציר באורך של פסקה המתאר את נושא העבודה, הרציונל לפיתוח תכנית ההתערבות, מטרות העל של התכנית וההקשר שבו היא תיושם.
3. תוכן עניינים
4. מבוא: הגדרת הנושא והתאמתו לתכנית, מטרות העבודה ומטרות התכנית, חשיבות הנושא - מדוע יש צורך בתוכנית ההתערבות המוצעת לקבוצה/מסגרת בה היא מתקיימת? רלוונטיות התכנית לתכנית הלימודים שבה לומד הסטודנט.
5. סקירת ספרות קצרה המתמקדת הן בתחום ההתערבות והן בתחום עליו מבקשת התוכנית להשפיע. במידה ותוכנית התערבות מיושמת כמחקר פעולה, יש להביא ספרות גם בתחום זה.
6. ההקשר בו תופעל התכנית: תיאור ביה"ס (או המסגרת בה פועלת התוכנית), אוכלוסיית התלמידים (או המורים/הורים וכו'), תיאור המציאות טרם ביצוע תכנית ההתערבות והאופן שבו אמורה התוכנית להשפיע על מציאות זו. בנוסף יש לתאר את דרכי הערכת התכנית.
7. שיטת הערכת ההתערבות: סוג המחקר ומערך המחקר, משתתפי המחקר או נבדקים, כלים, משתנים (במידה ורלוונטי), מהלך המחקר ואתיקה, דרכי ניתוח הנתונים.
8. רשימה ביבליוגרפית עדכנית הכוללת לפחות 20 פריטים, מהם לפחות 10 באנגלית ו-8 פריטים מעשר השנים האחרונות. הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה APA. בעבודות בתכנית להוראה רב תחומית יתאפשר ליישם כללים אחרים. בעבודות בתכנית להוראה רב תחומית יתאפשר ליישם כללים אחרים.
9. נספחים: כלי ההערכה (שאלונים, דפי תצפית, מדריכי ראיון וכיוצא בזה), טופס הסכמה ריק להשתתפות במחקר וכל טקסט רלוונטי אחר.

היקף ההצעה: עד 15 עמודים כולל ביבליוגרפיה, לא כולל שער ונספחים.

• **נספח 3: מבנה עבודת גמר מורחבת שעיקרה פיתוח יחידת לימוד**

יחידת לימוד לצורך תקנון זה היא מקבץ של שעורים (בין 6 ל-12) שעוסק בנושא מוגדר מסוים והוא בעל מטרות מובחנות ויעדים ברורים. לצורך ביצוע עבודת גמר מורחבת פיתוח היחידה ילווה ביישום והערכה שלה.

מבנה העבודה יכלול:

1. שער חיצוני (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – עבודת גמר מורחבת, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
  2. שער פנימי (כני"ל)
  3. תודות (אופציונאלי) (בעותק אחד בלבד)
  4. תקציר בעברית (כ-500-600 מילים). פירוט התחום שבו עוסקת יחידת הלימוד, מטרות העל שלה, המבנה שלה, העקרונות שעליהם היא מבוססת, תובנות מרכזיות שהופקו מתהליך התכנון וממצאים מרכזיים מתהליך הערכתה. בסוף התקציר יש לשלב 3-5 מילות מפתח.
  5. תוכן עניינים
  6. מבוא: הצגת הנושא ומושגי יסוד רלוונטיים, מטרות העבודה, רציונל -- מדוע יש צורך ביחידת הלימוד, מטרת העל של התכנית, רלוונטיות התכנית לתכנית הלימודים שבה לומד הסטודנט ולשדה החינוכי.
  7. סקירת ספרות: עוסקת הן בתחום הלימוד (subject matter), הן בתחום תכנון לימודים ודידקטיקה והן בתפיסות הלומדים וצרכיהם.
  8. ההקשר בו תופעל התכנית/יחידה: תיאור ביה"ס, אוכלוסיית התלמידים, האם מדובר במקצוע מסוים או בנושא אינטגרטיבי? האם התחום שייך לתכניות לימודים של משרד החינוך או מהווה תכנית לימודים בית ספרית? הצגה של החוקר לשדה שבו מיושמת היחידה.
  9. התכנית/יחידה: יחידת לימוד/תכנית ההתערבות מוצגת ברמת מתווה וכוללת פירוט של נושאי השיעורים ומספר השיעורים. יש לפרט את מטרות העל, המטרות הכלליות והמטרות האופרטיביות של היחידה/התכנית, ולתאר בקצרה מהלך של כל שיעור. כמו גם את שיקולי הדעת לגבי כל סעיף. על שיקולי דעת אלו להיות מעוגנים הן בספרות והן בהקשר שתוארו לעיל. יש לציין, באילו חומרים ועזרי למידה ייעשה שימוש. יש להדגים את עקרונות היחידה באמצעות ארבעה מערכי שיעור מפורטים שיושמו בתהליך ההוראה/הפעלה, המטפלים בנושא שלם מתוך היחידה/התכנית.
  10. שיטת הערכה: מקורות המידע להערכת היחידה (תלמידים, מורים וכיו"ב), כלי ההערכה (תצפיות, תוצרי למידה וכיו"ב), תהליך ההערכה, אתיקה ופירוט דרכי עיבוד הנתונים.
  11. ממצאים
- **הערכת תהליך יישום תכנית הלימודים**: כיצד התנהלה התוכנית, האם על פי המתוכנן, כיצד השתנתה לאורך הדרך ומדוע, כיצד השתנו שיקולי הדעת לאורך הדרך, מה השפיע על שיקולי הדעת, מהו התהליך שנצפה, מה קרה למשתתפים לאורך התהליך, כיצד הגיבו בשלביה השונים? יש לתאר את תהליך ההתפתחות של המשתתפים/הקבוצה/היחידים.
  - **הערכת תוצאות התהליך**: האם ואלו מטרות הושגו.

12. דיון : כיצד עונה היחידה או התכנית המוצגת על המטרות והצרכים מבחינת תחום הלימוד ומבחינת התפיסות הקוריקולריות השונות שהתפתחו בתחום. סינתזה בין תובנות שהופקו מתהליך התכנון לבין סקירת הספרות וממצאי ההערכה. דיון ביתרונותיה וחסרונותיה של התכנית ובצעדים תכנוניים לעתיד הנובעים ממנה.

13. רפלקציה על תהליך תכנון תכנית/יחידת הלימוד ותהליך כתיבת העבודה.

18. רשימה ביבליוגרפית עדכנית המבוססת על מקורות אקדמיים שפיטים (לפחות 25 פריטים, מהם לפחות 12 באנגלית ו-10 פריטים מעשר השנים האחרונות. הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה APA.

19. נספחים : הצגה של כלי ההערכה, תוצרי למידה, טופס הסכמה ריק להשתתפות במחקר, אישור ועדת האתיקה ומדען ראשי וכיו"ב.

20. תקציר באנגלית – כ-1,000 מילים

21. שער אחורי באנגלית

הערה : פיתוח ויישום תכנית התערבות במסגרת עבודה מורחבת מחייב פנייה למדען הראשי

• נספח 4: מבנה עבודת גמר מורחבת שעיקרה תכנית התערבות/ מחקר פעולה

תכנית התערבות לצורך תקנון זה היא תכנית שמיועדת ליצור שינוי כלשהו המוסבר בעבודה. לתוכנית יוצגו רציונל, תיאור ההקשר, מטרות מובחנות ויעדים ברורים. במסגרת העבודה יוצג מקבץ העוסק בנושא מסוים של 6-12 מפגשים, קבוצתיים או אישיים ויאספו נתונים לגבי יישום התכנית. מבנה העבודה יכלול:

1. שער חיצוני (שם המכללה, הפקולטה, התוכנית, ההגדרה – עבודת גמר מורחבת, שם העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך – חודש ושנה לועזיים)
  2. שער פנימי (כני"ל)
  3. תודות (אופציונלי)
  4. תוכן עניינים
- תקציר בשפה העברית (כ-500-600 מילים). פירוט התחום שבו עוסקת ההתערבות, מטרות העל של התכנית, המבנה שלה, העקרונות שעליהם היא מבוססת, תובנות מרכזיות שהופקו מתהליך התכנון וממצאים מרכזיים מתהליך ההערכה. בסוף התקציר יש לשלב 3-5 מילות מפתח.
5. מבוא: הצגת הנושא ומושגי יסוד רלוונטיים, הגדרת הצורך - מדוע יש צורך בתוכנית ההתערבות המוצעת לקבוצה/מסגרת בה היא מתקיימת? מטרות העבודה ומטרת העל של התכנית, ההקשר ליישום התכנית הצגת הרלוונטיות לתכנית שבה לומד הסטודנט.
  6. סקירת ספרות: עוסקת הן בתחום בו עוסקת תכנית ההתערבות והן בקהל היעד וצרכיו. יש לנתח לעומק את הבעיה שעליה מתמודדת התכנית, ולהציג ניתוח תיאורטי מקיף כתשתית להתערבות המוצעת. במידה ותוכנית ההתערבות מיושמת כמחקר פעולה, יש לסקור ספרות גם בתחום זה.
  7. ההקשר בו תופעל התכנית: תיאור ביה"ס (או המסגרת בה פועלת התוכנית), אוכלוסיית התלמידים (או המורים/הורים וכו'), תיאור המציאות טרם ביצוע תכנית ההתערבות ובאיזה אופן אמורה התכנית להשפיע על מציאות זו.
  8. תכנית ההתערבות: מוצגת ברמת מתווה וכוללת פירוט של נושאי המפגשים ואסטרטגיות הפעולה בכל אחד מהמפגשים. יש לפרט את מטרות העל, המטרות הכלליות והמטרות האופרטיביות של התכנית, לתאר בקצרה מהלך של כל מפגש כמו גם את שיקולי הדעת לגבי כל סעיף ולגבי רצף התכנית. על שיקולי דעת אלו להיות מעוגנים הן בספרות והן בהקשר שתוארו לעיל. יש לתאר את מבנה התוכנית, היקף המפגשים ומשך הזמן שלהם, המקום, כיצד הם אמורים להתנהל, מי מנחה ומה אמורים לעשות המשתתפים. יש לציין כיצד תוערך התכנית וכיצד יוערכו המשתתפים, כמו גם כיצד תבחן ההתקדמות בשלביה השונים של התוכנית. יש לציין באילו חומרים ועזרי למידה ייעשה שימוש. יש להדגים את עקרונות התכנית בעזרת פירוט של לפחות ארבעה מפגשים, כולל תיאור מפורט של התנהלות המפגש ומעורבותם של המשתתפים בו.
  9. שיטת הערכה: מקורות המידע להערכת תכנית ההתערבות (תלמידים, מורים וכיו"ב), כלי ההערכה (תצפיות, תוצרים וכיו"ב), תהליך ההערכה, אתיקה ופירוט דרכי עיבוד הנתונים.
  10. ממצאים: יש להציג את הממצאים בשלושה רבדים:

○ **תהליך ההתערבות**: כיצד התנהלה התוכנית, האם על פי המתוכנן, כיצד השתנתה לאורך הדרך ומדוע, כיצד השתנו שיקולי הדעת לאורך הדרך, מה השפיע על שיקולי הדעת, מהו התהליך שנצפה, מה קרה למשתתפים לאורך התהליך, כיצד הגיבו בשלביה השונים? יש לתאר את תהליך ההתפתחות של המשתתפים/הקבוצה/היחידים.

○ **תוצאות התהליך**: הערכת התהליך, אלו תוצאות הושגו.

11. דיון: כיצד עונים התכנית המוצגת והתהליך שהתרחש על המטרות והצרכים שתאורו מלכתחילה? כיצד תואמים הממצאים את הספרות המחקרית בתחום? כיצד ניתן לפתח את התוכנית ולאלו כיוונים? כיצד ניתן להרחיב אותה ואת תחום השפעתה? מהם יתרונות התכנית ומהן מגבלותיה ומגבלות ההערכה שלה? כיצד ניתן להתגבר על מגבלות התכנית?

12. רפלקציה על תהליך תכנון ההתערבות, על הפעלתה ועל תהליך כתיבת העבודה.

13. רשימה ביבליוגרפית עדכנית המבוססת על מקורות אקדמיים שפיטים (לפחות 25 פריטים, מהם לפחות 8 באנגלית). הרישום הביבליוגרפי יהיה לפי כללי ה APA.

14. נספחים: הצגה של כלי ההערכה, תוצרי למידה, טופס הסכמה ריק להשתתפות במחקר וכיו"ב.

15. תקציר באנגלית – כ-1,000 מילים

16. שער אחורי באנגלית

הערה: פיתוח ויישום תכנית התערבות במסגרת עבודה מורחבת בבית הספר מחייב פנייה למדען הראשי